

01 | 2020

-SOS-

MAGASINET

Utgitt av SOS-barnebyer

Intervju med
Arne Holte

SIDE 10

Overraskelse på
direktesendt TV

SIDE 12

Møt Marco (12)
fra Bolivia

SIDE 22

ESWATINI:

Familiestøtten som forandrer samfunn

SIDE 4

SOS
BARNEBYER

INNHold 01 | 2020

Familiestøtten som forandrer samfunn SIDE 4	Faddermøtet SIDE 16	 FOTO: FOTO: KAIA MEANS	Fotoreportasjen: Vårt arbeid på Filippinene SIDE 17
Intervjuet SIDE 10	Stort og smått SIDE 20		
Fadderens betydning SIDE 12	Vinn SOS-hunden SIDE 20		24 timer i Bolivia SIDE 22

Av hensyn til personvernet er navnene til barna i artiklene i SOS-magasinet endret.

4 Fire fakta om moderne slaveri

- 1** Mer enn 40 millioner mennesker, hovedsakelig kvinner og barn, er i dag ofre for moderne slaveri.
- 2** Moderne slaveri er en betegnelse som beskriver utnyttning og kontroll av mennesker gjennom maktmisbruk som tvangsarbeid, menneskehandel, sexslaver, tvangstigging, grovt barnearbeid og tvangsekteskap.
- 3** 1 av 4 ofre for moderne slaveri er barn, altså mer enn 10 millioner barn.
- 4** SOS-barnebyer jobber for å forhindre at barn blir et lett bytte for menneskesmuglere gjennom å styrke barnas sikkerhetsnett og omsorgssituasjon.

@SOS_barnebyer

Følg oss på Facebook, Instagram og Twitter

Unikt og innovativt samarbeid når @SOS_barnebyer inngår samarbeidsavtale med @lillehammerkommune om gode modeller for #barnevern #ingenbarnskalvokseoppalene #SDGs i praksis
16. januar

Vi er helt enig med @Barneombudet. Vi trenger løsninger for barnas beste, ikke en polariserende debatt som skaper mistillit. Staten må ta langt større ansvar for barnevernet. #nrkdebatt
14. november

Noe av det som utgjør størst risiko for barn, er når omsorgsgivere ikke er tilgjengelige sier @ragnhildDybdahl1 – på SOS Barnebyer
12. november

SOS-magasinet utgis av
Stiftelsen SOS-barnebyer Norge.
Mariboes gt. 13, PB 733
Sentrum, 0105 Oslo.
E-post: sos@sos-barnebyer.no
Telefon: 23 35 39 00

Ansvarlig redaktør: Bente Lier
Redaktør: Maarika Wellnitz
Design og layout: Svovel
Trykk: Color Print AS
Opplag: 85 000
Forsidefoto: Bjørn-Ove Holmberg
Red. avsluttet: 27.01.2020

Kontonr.: 8380 08 73730
www.sos-barnebyer.no

Omslaget rundt magasinet er produsert med 85 prosent fornybar biobasert råvare. Dermed bevares miljøet gjennom lavere Co2-utslipp. Den er gjenbrukbar og 100 prosent resirkulerbar.

Takk for at du finnes

Jeg vil starte det nye året med å si takk! Takk til deg som er fadder, støttespiller eller frivillig i SOS-barnebyer. En spesiell takk og velkommen til deg som ble fadder under Juleaksjonen på TV 2, 14. desember i fjor.

Juleaksjonen var en viktig kveld for oss i SOS-barnebyer. Ikke bare fikk vi mange nye og viktige SOS-faddere. Vi fikk også muligheten til å vise det norske folk hvor enormt stor betydning omsorg har for barns muligheter til å vokse og utvikle seg til voksne som kan bidra i samfunnet sitt. Vi ville også synliggjøre hvilke ressurser som bor i alle barn, uansett hvor de er født i verden, og hvordan du som fadder kan bidra til at barna får den omsorgen de trenger for å kunne utløse dette potensialet.

En av våre trofaste SOS-faddere er Dagfinn fra Bergen. Under TV-sendingen 14. desember fikk han en hilsen fra fadderbarnet sitt Jeffrey fra Filippinene, et ekte og rørende bevis på hvor stor verdi hans månedlige bidrag og engasjement har hatt for et annet menneske.

Og det engasjementet for andre som Dagfinn og alle andre faddere viser, har ikke bare en uvurderlig betydning for barna som ellers ville ha vokst opp uten omsorg – Dagfinn setter ord på at det å gjøre noe for andre, gjør også godt for en selv. Beskyttelsen og tryggheten som ligger i å tilhøre et fellesskap, har lært mennesket at det lønner seg å ta vare på andre. Det å vise omsorg og ta vare på alle, er en av de aller viktigste egenskapene for menneskets overlevelse. Derfor belønner hjernen oss når vi gjør noe godt for andre, enten det er for våre nærmeste, i lokalsamfunnet eller i verden. Og, som våre engasjerte ungdommer i UngSOS sier: - Det er kanskje spesielt viktig for

FOTO: BJØRN-OVE HOLMBERG

Beskyttelsen og tryggheten som ligger i å tilhøre et fellesskap, har lært mennesket at det lønner seg å ta vare på andre.

de mange av dagens unge som stadig er bekymret for om de presterer godt nok på ulike arenaer, å kjenne på den gode følelsen av å vite at de utgjør en positiv forskjell for andre.

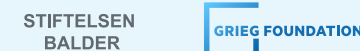
Alle dere faddere utgjør grunnfjellet for SOS-barnebyer Norges bidrag til vårt internasjonale arbeid. Jeg vil takke dere hver og en. For at dere finnes og for at dere sammen bidrar til at tusenvis av barn får vokse opp med trygghet, utbytte av skolegang og en god helse. Dere gir dagens barn muligheten til å bli voksne som kan løse fremtidige utfordringer, personlig, lokalt og globalt. Takk!

Bente Lier
GENERALSEKRETÆR

Hovedsamarbedspartnere:

Hovedbidragsyttere:

Bedriftspartnere:

Apollo, IDÉ House of Brands

FAMILIE-STØTTEN SOM FORANDRER SAMFUNN

– Jeg vil at barna mine skal få de mulighetene jeg aldri fikk, til utdanning, jobb og et bedre liv. Ngabisa er alene med oppgaven om å forsørge og gi omsorg til sju barn. Støtte i hverdagen gjør det mulig for henne å sørge for at barna kan bli ressurssterke voksne.

Tekst Torunn W. Gilje

Barn blir født med det samme potensialet over hele verden. For å utløse dette potensialet må de få en oppvekst med trygg omsorg og muligheten til utdanning.

Eswatini midten av november 2019: Ennå er ikke de grønne åsene rundt Mbabane i Eswatini synlig merket av tørken som har gjort de mer lavtliggende områdene rundt hovedstaden golde og støvete. Regntiden starter normalt i oktober-november. Endringer i klimaet har ført til lengre tørkeperioder, mer flom og skogbranner. Levekårene for befolkningen i landet er fortsatt preget av den verste tørken på 35 år som rammet det sørlige Afrika i 2015/2016. Rundt 70 prosent av landets befolkning er preget av matmangel. Over 40 prosent lever i ekstrem fattigdom. I tillegg topper landet statistikken over voksne rammet av hiv.

Må starte med barna

Det vil blant annet kreve gode løsninger på klimautfordringer og likere

fordeling av rikdom for å skape varige endringer på fattigdomsproblemet i Eswatini. Professor i psykologi Arne Holte forklarer i denne utgaven av magasinet hvorfor han mener en god mor-barn-relasjon er nøkkelen til å bedre de fattige landenes økonomi, og hvorfor oppvekst med god omsorg er essensielt for at barn skal bli voksne som kan bidra til bærekraftig vekst og utvikling i samfunnet sitt.

Resultatet av god omsorg

Sjåføren som årvåkent og stødig kjører oss rundt for å besøke familier som er med i SOS-barnebyers familieprogram, forteller at han var et av de aller første barna som fikk en ny, trygg familie da SOS-barnebyer etablerte seg i Eswatini i 1987. Alternativet ville vært en oppvekst på gata.

En av de mange dyktige ansatte på SOS-barnebyers kontor i Manzini, forklarer at skolegangen hans hang i en svært tynn tråd da faren forlot moren og barna uten inntekt. Moren hans fikk støtte gjennom familieprogrammet da det startet i 2001. Han fikk fortsette på skolen og mottok også

utdanningsstipend. Etter studier og arbeid i USA leder han nå organisasjonens arbeid i Eswatini med å sikre offentlig og privat støtte til arbeidet for å gi barn som vokser opp nå, muligheten til den samme gode omsorgen og skolegang han selv fikk.

Det store og det lille bildet

Å sikre barn stabil og god omsorg i en familie slik at de kan ta ut sitt potensial til å bli resurssterke voksne som kan bidra til utvikling, likestilling, demokrati og gode løsninger for fellesskapet på fremtidens utfordringer, er nødvendig for at verden skal nå bærekraftsmålene.

Samtidig er det viktig at vi i det store bildet ikke mister det enkelte barn av syne. Bak tallene er det barn som lever nå det handler om. Barn som med enkle tiltak kan få den omsorgen, skolegangen og helsetilbudet de trenger i sin egen familie.

Utvikling i stedet for nødhjelp

Familierådgiver i SOS-barnebyer i Eswatini, Sihle Madebe, er ikke i tvil om at tilnærmeringen og tiltakene i

– Heller enn å komme til en familie med forslag om hva vi synes de skal gjøre, spør vi dem om deres ideer og tanker om hva som trengs for at de selv skal kunne skape endringene som må til for at de skal klare å ta seg godt av barna sine, sier familierådgiver Sihle Madebe. FOTO: KAJA MEANS

Ngabisa har fått troen på at hun kan skape de endringene som trengs for at de sju barna skal få muligheten til et bedre liv. - Jeg vil at de skal få et bedre liv enn dette. Jeg har planer som jeg jobber mot, og jeg gir ikke opp. FOTO: KAJA MEANS

ernæringsbehovet dekket, klær og skoleuniformer. Fordi livet handler om mer enn å bare overleve, er det et viktig tiltak å finne måter hun kan øke inntekten. Hun har i flere år kjøpt frukt, grønnsaker og snacks på markedet som hun videreselger i lokalsamfunnet. Sammen med familierådgiverne har hun laget en plan for å kunne utvide den lille bedriften. Hun sparer også til å kunne kjøpe en eiendom slik at hun kan få satt opp et hus med bedre plass og større mulighet til å dyrke mer til eget bruk og salg.

Et bedre utgangspunkt for barna
Målet hennes er at barna skal få en så god start på livet som mulig.
– Jeg vil at de skal få en bedre opp-

► familieprogrammet gjør familiene i stand til å skape store endringer.

– Vi bygger på de ressursene som finnes i familien, og støtter dem slik at disse kan utløses. Vi gir ikke bare nødhjelp slik at de overlever, vi gir dem muligheten til å klare seg selv. Som det kjente ordtaket sier: vi gir ikke folk fisk – vi lærer dem å fiske. Vi går alle skrittene sammen med familiene, og støtter dem underveis.

Kraft til selv å skape endring

Mange av omsorgspersonene har selv hatt en vanskelig oppvekst, et hardt liv, de har opplevd tap og har slitt lenge. Familierådgiverne kan ikke bære familiene gjennom alt det vanskelige eller fjerne alle utfordringene, men de lytter og forstår hva de står i og ser etter mulighetene til å skape endring som er innenfor de voksnes kapasitet. De styrker, oppmuntrer og støtter.

– For å ha kreftene og motivasjonen til å ta fatt på oppgaven med å snu livssituasjonen, er det viktig å ha et eieforhold til både målet og midlene for å nå det, mener Madebe.

– Heller enn å komme til en familie med forslag om hva vi synes de skal gjøre, spør vi dem om deres ideer og tanker om hva som trengs for at de selv skal kunne skape endringene som må til for at de skal klare å ta seg godt av barna sine.

DETTE GJØR VI ESWATINI

- SOS-barnebyer ble etablert i Eswatini 1987.
- I 2001 startet vi arbeidet med familieprogram i landet for å styrke familier og forhindre at barn mister omsorgen fra sin biologiske familie. SOS-barnebyer støtter foreldrene slik at barna får muligheten til å utvikle seg normalt og utnytte sitt potensial som menneske. I dag får 540 familier med 2430 barn, unge og voksne, støtte fra familieprogrammene i Eswatini.
- For de barna som av ulike årsaker ikke kan bo hos foreldrene sine, finner vi alternative omsorgsløsninger. Vår familiebaserte omsorgsmodell er en godt utprøvd fosterhjemsløsning for barn som er alene eller hvor familien ikke er i stand til å gi god omsorg. I Eswatini er det 300 barn som vokser opp i en SOS-familie.

Plan for fremtiden

I utkanten av Mbabane bor Ngabisa (31) sammen med sine sju barn. Boligen hun leier består av ett rom. En hakke står lent opp mot den ene ytterveggen, bak huset er det en liten grønnsakshage. Etter at mannen forlot henne, har hun vært alene om forsørgeransvaret for barna.

Familieprogrammet sørger for basismatvarer som sikrer at barna får

Eswatini, og det er mange som henne som gir opp, overlater barna til andre fordi de ikke ser noe fremtidshåp. Når man ser den trygge relasjonen mellom henne og de to yngste, som ennå ikke har begynt på skolen og trenger mammas oppmerksomhet selv om hun er opptatt med å snakke med oss, er det åpenbart hvor viktig hun er som omsorgsperson for barna sine. Familierådgiver Sihle Madebe er ikke i tvil om at den type støtte som SOS-barnebyer gir familier i krise, er det som trengs for at familier skal klare å løfte seg selv ut av en vanskelig situasjon.

– Ngabisa har virkelig kommet langt allerede. Det ser vi i måten hun tar seg av barna, og bare det faktum

at hun har valgt å fortsette å ta seg av dem alle alene, i stedet for å gi opp. Hun har en positiv innstilling til livet og vil gjøre alt hun klarer for å det til.

Jobben er ikke over

Veien er ikke staket ut, hverken for Ngabisa eller for barna hennes. Men hun er ikke alene i møtet med hindringene. Hun har støtte i familieprogrammet, og mennesker der som heier på henne. Ikke minst har hun troen på at hun kan skape de endringene som trengs for at barna skal få muligheten til et bedre liv.

– Jeg vil endre livet til det bedre. Jeg har planer som jeg jobber mot. Jeg prøver, og feiler noen ganger. Men jeg prøver igjen. Jeg gir ikke opp. ■

Når barn må ta voksenansvar

Barn blir født med mange kapasiteter, men disse blir ikke utløst av seg selv. Barn trenger forutsigbarhet og trygge voksne de kan stole på. Da Nolwazi (17) og søsknene ble alene, måtte han ta voksenansvar. Det hadde han ikke klart alene.

I løpet av to uker mistet søskenflokken på sju mamma og pappa. En bil i for høy fart traff foreldrene på vei til jobb og markedet. Mamma døde momentant av skadene, pappa på sykehuset to uker etter. Igjen sto søskenflokken, den yngste fem og den eldste 16 år.

– Jeg var på skolen da ulykken skjedde. Vi kunne ikke tro det. De var unge og hadde ikke vært syke av *den store sykdommen*. Det var vanskelig å fatte at det kunne skje, forteller Nolwazi*.

Mange plikter

Den store sykdommen som tar så mange liv, er aids. I Eswatini er nesten 30 prosent av de voksne hiv-positive, og svært mange barn mister foreldrene sine på grunn av aids. Trafikksikkerheten er dårlig, og landet har også en høy forekomst av bilulykker. Tilbake sitter besteforeldre og søsken som må ta omsorgs- og forsørgeransvar.

– Jeg er fremdeles et barn, og må ta meg av søsknene mine. Det er ingen enkel oppgave. Det er ingen

voksne her som kan ta avgjørelsene, vi må finne ut av ting selv. Og selv når jeg er sliten, må jeg være sterk, så søsknene mine også kan være sterke, sier Nolwazi.

Det er mange daglige plikter. Alle må hjelpe til med både matlagning, klesvask, vedsanking og stell og pass av familiens geiteflokk, i tillegg til leksejobbing. Og det største ansvaret hviler på eldestemann. Først når dagen er over for søsknene, tar han fatt på sine egne lekser.

Da foreldrene døde fikk Nolwazi et tungt ansvar. Han ble omsorgsperson for sine seks yngre søsken.

Tett og god oppfølging

17-åringen går selv på skole, og hadde ingen mulighet til å kunne forsørge seg selv og søsknene gjennom jobb. SOS-barnebyers familieprogram i Eswatini støtter derfor familien med mat, skolegang og helseoppfølging.

Men i tillegg til å sikre at barna overlever og får skolegang, er kanskje det viktigste tiltaket å sørge for at Nolwazi får den støtten han trenger i hverdagen for å kunne ta omsorgsansvaret for de yngste. Søskne-

Nolwazi følger opp søsknene og skolearbeidet. Sine egne lekser gjør han etter at søsknene har lagt seg.

FOTO: BJØRN-OWE HOLMBERG

Det er viktig for Nolwazi at alle søsknene har rene og hele klær. Det er en tøff jobb uten innlagt vann og strøm.

FOTO: BJØRN-OWE HOLMBERG

flokken har en fast familierådgiver, som kjenner barna og situasjonen deres godt, og som følger dem opp med jevnlige og hyppige hjemmebesøk. Det å vite at han ikke er alene, og at det er en voksen han kan snakke med og få råd og veiledning av, gjør omsorgsoppgaven overkommelig.

Barna er også heldige å ha beste-foreldre og andre slektninger, samt gode naboer som stiller opp og er til stede for dem.

– Men uten støtten fra SOS-barnebyer hadde vi ikke klart oss, slår Nolwazi fast.

Langsiktig støtte

SOS-barnebyers familieprogram

tilpasser alltid støtten ut fra hver enkelt families behov og muligheter. Alle får en individuell plan, med kortsiktige og langsiktige mål. Hensikten er at familier på sikt skal kunne klare seg selv. Samtidig er det en erkjennelse at noen familier er i en så vanskelig situasjon at de vil trenge støtte til barna flytter hjemmefra og kan klare seg selv. Slik er det for Nolwazi og søsknene. I denne familien er målet at alle barna skal få en oppvekst med omsorg og skolegang slik at de får muligheten til å bli ressurssterke voksne som selv kan gi omsorg til sine barn og bidra til samfunnet sitt. ■

* Navn er endret av personvern hensyn.

VI MØTER

ARNE
HOLTE

FOTO: JARLE EVJEN

Angst og depresjon tapper verdens fattigste land for viktige ressurser

En tredjedel av verdens helsetap skyldes psykiske lidelser. Likevel går kun 0,4 prosent av verdens helsebistandsmidler til psykisk helse. – Mor-barn-relasjonen er den beste måten å redde verden på, mener psykologiprofessor Arne Holte.

Tekst *Marte Wenaas*

– Hvorfor er psykisk helse så viktig?

– Psykisk helse er helt grunnleggende. Det handler om vår evne til å regulere følelser, styre adferd, tenke fornuftig og opprettholde gode relasjoner til andre. Uten god psykisk helse blant befolkningen klarer ikke et land å utnytte hverken råvarer eller arbeidskraft optimalt. Psykisk helse er derfor samfunnets viktigste ressurs. Forvalter vi ikke den fornuftig, påfører vi individ og familier store lidelser og samfunnet enorme økonomiske kostnader. World Economic Forum beregner at psykiske lidelser vil påføre verden et tap på svimlende 16 tusen milliarder kroner frem til 2030. Det er også vondt å tenke på de 200 millioner barna under fem år i verdens fattigste land, som aldri får utviklet sitt normale hjernepotensial slik at de kan bli viktige bidragsyttere i samfunnet og landet sitt. Dette er drenering av landenes mest verdifulle ressurs.

– I Norge sier vi at psykisk helse skal prioriteres. Hvorfor nedprioriteres det samtidig i vårt bistandsbudsjett?

– Regjeringen skal ha ros for å ha satt psykisk helse høyt på agendaen i Norge. Men ingenting skjer i vårt arbeid med psykisk helse internasjonalt. Det satses på utdanning, vaksiner og tiltak mot ikke-smittsomme sykdommer og reproduktiv helse. Mens det som gir størst helsetap i verden, nemlig psykiske lidelser, er ikke prioritert. De bør ta et skritt tilbake og stille seg det overordnede spørsmålet: Hvordan kan vi bidra til at flere ikke bare overlever, men også får gode liv? Verdens Helseorganisasjon (WHO) slår fast at tre av fire med psykiske lidelser bor i lav- og mellominntektsland og at 1/3 av verdens helsetap skyldes psykiske lidelser. Da er det foruroligende at kun 0,4 prosent av verdens helsebistand går til dette. Psykisk helse er rett og slett verdens mest neglisjerte og misbrukte ressurs!

– Ifølge WHO vil depresjon være den ledende årsaken til såkalte «tapte friske leveår» innen 2030. Hva kan Norge gjøre?

– Vi er langt fremme når det kommer

■ BAKGRUNN

Professor emeritus i helsepsykologi, Universitetet i Oslo. Tidligere assisterende direktør i Folkehelseinstituttet.

■ AKTUELL

Jobber for å fremme psykisk helse i Norge og er pådriver for at psykisk helse må styrkes i fattigdomsbekjempelsen.

til åpenhet rundt psykiske lidelser og dermed avstigmatisering. Oppmerksomheten og bevilgningen til psykisk helse har økt i takt med forståelse av omfanget her i landet. Andre steder blir psykisk syke sett på som en trussel og fengslet i stedet for å bli behandlet. Denne åpenheten må vi bidra til å støtte også utover våre landegrenser.

– Du sier at tidlig innsats er avgjørende. Hva mener du med det?

– Som nevnt finnes det flere hundre millioner barn som aldri utvikler sitt normale hjernepotensial. Det skyldes i stor grad hvordan de har det hjemme, med foreldre som ikke klarer å gi dem den omsorgen de trenger. Spedbarn og småbarn er avhengige av daglig samhandling

med sine foreldre – i særdeleshet sin mor. Tidlig sviktende omsorg, ofte knyttet til psykiske vansker hos mor, kan gi utviklingsskader med kognitive og emosjonelle problemer som reduserer utbyttet av utdanning. Sterkere satsning på å styrke mor-barn-relasjoner er et effektivt bidrag inn i utdanningsløpet. Jeg fremhever mor-barn relasjonen, fordi det som regel er mødrene som har omsorgsansvaret i de fattigste familiene. Babyer og små barn blir også svært påvirket av krig og naturkatastrofer – ikke bare fysisk, men også fordi familien er i krise. Studier viser at muligheten til å reparere slike skader hos barn reduseres med økende alder, og er svært avhengig av særlig mødrenes psykiske helse. Jeg har stor tro på at tidlig oppfølging i hjemmet, vil gi gode resultater. Jeg mener at samhandling mellom mor-barn er nøkkelen til de fattige landenes økonomi. SOS-barnebyers internasjonale arbeid er viktig i denne sammenhengen, fordi dere fokuserer på blant annet nettopp dette. ■

“ Den beste måten å redde verden på, er gjennom mor-barn-relasjonen. ”

FOTO: CORNEL VAN HEERDEN

Arne Holte mener at samhandling mellom mor-barn er nøkkelen til de fattige landenes økonomi.

EN HELT SPESIELL OVERRASKELSE

Dagfinn, en av våre trofaste SOS-faddere, var med i kjendispanelet som tok imot telefoner fra nye faddere under årets Juleaksjon på TV 2.

I forbindelse med Juleaksjonen på TV 2 før jul, besøkte SOS-barnebyer noen av våre programmer på Filippinene, sammen med Tiril Sjøstad Christiansen. Her møtte vi en ung gutt, som skulle gjøre sterkt inntrykk på oss – og få oss til å starte jakten på en norsk fadder.

Tekst **Margrethe Lunde** ■ Foto **Kaia Means**

Under vårt besøk til Filippinene møtte vi ungdom som har vokst opp i SOS-familier. Vi hørte om deres oppvekst i SOS-barnebyer, deres håp og drømmer for fremtiden, og hvordan de har det.

En av ungdommene vi snakket med, var Jeffrey (19).

Husket fadderen sin

Jeffrey vokste opp i SOS-barnebyen i

Tacloban. Som de fleste andre barna der, har han en tøff bakgrunn, og satte spesielt pris på SOS-familien sin og den kjærligheten og aksepten han opplevde som en del av familien. Jeffrey husker veldig godt fadderen sin – Dagfinn fra Norge. Ansiktet hans lyser opp når han forteller om Dagfinn som sendte brev til ham gjennom hele barndommen hans, med bilder og beskrivelser av hele familien. Jeffrey forklarer hvor enormt

mye dette har betydd for ham, særlig etter at han flyttet ut av barnebyen.

Selv om Jeffrey nå bor i ungdoms- huset som mange barn i SOS-barnebyer Filippinene flytter til for å mestre overgangen fra barn til voksen, er det tøft å være borte fra moren og søsknene. Særlig i starten følte han seg veldig alene. Da var brevene fra Dagfinn det som holdt gleden oppe. Jeffrey tar frem en tegning han har tegnet av Dagfinn,

Dagfinn ble tydelig rørt da han fikk en overraskende hilsen fra fadderbarnet sitt på direktesendt TV.

► og forteller at han også har sendt disse til ham.

Jakten på Dagfinn

Vi dro hjem fra Filippinene med en tanke i hodet – at denne Dagfinn, hvem enn han er, fortjener å vite dette. At han har betydd utrolig mye for en liten gutt på Filippinene. At hans kanskje bekymringsløse brev og hverdagsbeskrivelser har blitt lest, om og om igjen, spart på, tatt frem og for alltid lagret i et barns hjerte.

Vi bestemte oss raskt for å prøve å finne Dagfinn.

Vi visste jo at han hadde vært fadder og for hvem, men vi var samtidig klar over at det kanskje var lenge siden. Heldigvis for oss var Dagfinn fortsatt SOS-fadder, for flere barn.

Vi ringte ham allerede samme dag.

Etter noen korte ring, ble vi møtt av en hyggelig bergensdialekt, som til tross for at det var en fredag ettermiddag, tok seg tid til å snakke litt med oss. Vi spurte Dagfinn om han kunne tenke seg å sitte i telefonpanelet i studio under årets Juleaksjon på TV 2, med begrunnelsen at han var en trofast

SOS-fadder og vi ønsket å ha flere av våre støttespillere med oss under denne store anledningen.

Dagfinn svarte nesten øyeblikkelig ja; han skulle bare gjøre plass i kalenderen sin.

Kveldens største overraskelse

Da kvelden kom, stilte Dagfinn opp med godt humør, mye energi og et engasjement som smittet over på alle rundt ham. Han sa også ja til å gjøre et kort intervju på direktesendt TV, hvor han fortalte den rørende historien om hvorfor han valgte å bli SOS-fadder. Det var da programleder Solveig Barstad fortalte at vi hadde en overraskelse til ham, og ba ham om å følge med på skjermen.

Innen få sekunder fylles skjermen opp av Jeffreys litt sjenerte, smilende ansikt. Dagfinn ser måpende på mens fadderbarnet hans gjennom mange år gir ham en personlig hilsen, rett fra hjertet.

Stemningen i studio var til å ta og føle på.

Dagfinns ansikt vekslet mellom overraskelse, tristhet og glede, og

med grøtet stemme utbrøt han: – Der er han jo, fine faddergutten min. Det er jo ham.

Etterpå fortalte Dagfinn oss litt om Jeffrey. At han var så utrolig flink til å tegne, og at visst hadde de sendt mange brev, med både bilder og beskrivelser. Han hadde også spart på tegningen Jeffrey hadde tegnet av ham. Han ble glad for å høre at Jeffrey har det bra, og at relasjonen dem imellom har betydd så mye for ham.

– Det har betydd mye for meg også, sa Dagfinn stille.

Dagfinn og Jeffrey har fortsatt kontakt i dag.

Da vi spurte Dagfinn om hvorfor han har valgt å være fadder, tenkte han seg om litt før han svarte:

– Jeg vet ikke hva jeg kommer til å gjøre av gode ting i livet, men ved å være fadder så har jeg i alle fall hjulpet ett barn.»

Og i SOS-barnebyer vet vi at ved å hjelpe ett barn, så hjelper man også mange flere.

Tusen takk, Dagfinn, og alle dere støttespillere for at dere utgjør en stor forskjell i barns liv! ■

Innsendt fadderbrev:

En fortelling om hvor stort noe lite kan være

Jeg har vokst opp i en familie som alltid har støttet SOS-barnebyer, fordi de så viktigheten av dette.

I oppveksten hadde jeg også en fantastisk god og omtenksom tante Gertrud og onkel Arnfinn. Til sin store sorg fikk de aldri egne barn, men de hadde likevel sin egen gutt – et SOS-fadderbarn i Østerrike. De fulgte fadderbarnet gjennom hele hans oppvekst og hadde løpende kontakt. For det meste via brev, men det ble sikkert også en og annen telefonprat. Etter hvert som gutten ble større, fikk de invitasjon til konfirmasjon, vitnemålseremonier, bryllup og andre begivenheter. Gjertrud og Arnfinn fikk dessverre aldri mulighet til å treffe «gutten sin». Men han var likevel stadig i deres tanker, og de snakket om ham, fulgte livet hans, sendte små gaver og holdt kontakten. Hele livet ut.

Gjertrud var den som levde lengst, og jeg var heldig som bodde ikke så langt fra henne de siste årene. Da hun flyttet inn på pleiehjem, var det ikke så mye hun hadde med seg. Men brevene, julekortene og hilsenene fra «gutten sin» hadde hun stående på nattbordet.

I dag er «gutten» en voksen, flott mann. Han har egen familie med barn som nærmer seg tenårene, og har startet egen hotellvirksomhet hvor han som direktør gjør det veldig bra.

Da Gjertrud gikk bort, følte jeg et sterkt behov for å meddele ham budskapet selv. Et par dager etter bortgang fant jeg kontaktdetaljer til ham via noen google-søk om virksomheten hans og ringte ned. Jeg kom frem til resepsjonen og fortalte at jeg gjerne ville snakke med hotelldirektøren, og at det gjaldt tante Gjertrud i Norge. Etter en liten pause ble jeg satt over til direktøren. Jeg presenterte meg på engelsk og sa at jeg hadde et vanskelig budskap. «I think I understand what it is», svarte direktøren.

Det ble stille i den andre enden av telefonen og etter en lang pause sa direktøren: «Tusen takk for at du fortalte dette til meg og ringte meg. Det var noen utrolig gode mennesker, Gjertrud og Arnfinn.» Det ble en lang pause med snufsing på begge sider av telefonen. Og så sa han: «Jeg hadde en vanskelig barndom. Jeg vokste etterhvert opp på et barnehjem, og jeg kan ikke forklare deg følelsen, følelsen av, for første gang i hele mitt liv, å få en gave på juleaften, som var bare... til meg. Den var fra din tante og onkel. I Norge. Tenk at det var noen som tenkte på meg! Du har ingen ide om hva det betydde for en liten gutt. For hele hans liv.»

Så lite, og så stort.

Jeg og direktøren holder kontakten den dag i dag, nå gjennom sosiale medier. Men, tenk at det kunne starte slik.

Dagfinn H.

FADDERMØTET

EINFRID ALVARSTEIN (73)
SANDNES

Einfrid har vært fadder i over 40 år, og har nettopp fått et nytt fadderbarn.

– Jeg ble fadder for første gang da sønnen min var rundt syv år, og jeg tenkte da at ikke alle barn har den tryggheten som mitt barn har. Det var ikke så mange andre organisasjoner på denne tiden, SOS-barnebyer var tidlig ute. Jeg så en annonse i en avis eller brosjyre.

Konseptet er jo helt fantastisk. For det første kan søsken vokse opp sammen. Jeg har selv en søster og jeg kan ikke forestille meg hvordan det ville vært å vokse opp uten henne. Det hadde ikke gått an. For det andre får alle en trygghet hos barnebymor. Det er helt tydelig at de har pedagogisk bakgrunn og psykologisk forståelse.

Det er blitt sendt mange brev fra landene hun har vært fadder i. – Det er så fantastisk med brevene rundt barna og barnebyen, de har ført til at jeg har fortsatt som fadder. De forteller nøye og detaljert om hvordan det går med barna, og jeg ser hvor godt de jobber. Det gjør også at forholdet til fadderbarna blir nært og personlig. Det er interessant å lese hvilke aktiviteter de er med på og hva de tenker og hvordan de utvikler seg.

Einfrid husker godt det siste fadderbarnet. En gutt fra Vest-Afrika som kom til barnebyen fra veldig dårlige kår og var en av de svakest stilte. Han har nå flyttet ut av barnebyen, tatt yrkesopplæring og klarer seg selv. – Han hadde det godt i barnebyen og de har gjort en kjempejobb med denne gutten. Han er godt menneske som er nøyaktig, snill og flink med andre. Det er fantastisk å se at barna får disse mulighetene. Barnebyen har rett og slett gjort ham til en

«Jeg synes at selve måten SOS-barnebyer jobber med barna på, er veldig bra.»

FOTO: TURID WEISSER

ressursperson som hjelper til der det trengs og støtter alle.

– Jeg synes at selve måten SOS-barnebyer jobber med barna på, er veldig bra. Det hjelper ikke i lengden å glatte på litt her og der, men SOS-barnebyer følger opp barna i hele deres oppvekst og ser og utvikler barna i alle sammenhenger. Det virker absolutt som SOS-barnebyer arbeider godt med barnas selvtillit og ansvarsfølelse. Og så er det fint å se hvordan det går med barna når de er voksne, hvilken tilknytning de har med familien og hvilke ressurser de er for samfunnet. Det er godt å tenke på at vi kan hjelpe barna med bedre liv og bedre fremtid slik at de greier seg selv når de blir store.

SPØRSMÅL OG SVAR

Kan jeg få skattefradrag for fadderbidragene?

! Alle som i løpet av et år bidrar med 500 kroner eller mer til SOS-barnebyer, kan få skattefradrag. Maksimalt fradragsbeløp er 50 000 kroner per år. Vi rapporterer inn alle bidrag der vi har fødsels- og personnummer eller organisasjonsnummer til Skattedirektoratet, beløpet blir oppført i skattemeldingens post 3.3.7.

For at vi skal kunne innrapportere dette må vi ha fødselsnummeret ditt. Dette kan du registrere selv på Min Side eller ta kontakt med Giverservice på telefon 23 35 39 00.

Har du spørsmål om arbeidet vårt? Send det til SOS-magasinet ved maarika.wellnitz@sos-barnebyer.no.

FOTOREPORTASJE

VÅRT ARBEID PÅ FILIPPINENE

Flere SOS-familier har kjæledyr. Kjæledyr kan være verdens beste venn. Og de kan hjelpe barn å overkomme traumer.

FOTO: KAIA MEANS

1

2

3

Fattigdommen er stor mange steder på Filippinene. I tillegg gjør naturkatastrofer at mange familier bryter sammen. SOS-barnebyer styrker familier i krise slik at de selv kan gi barna sine god omsorg, og etablerer nye trygge familier til barn som trenger det. Få et lite innblikk i arbeidet vårt i Tacloban.

Tekst Maarika Wellnitze ■ Foto Kaia Means

4

5

6

7

1. SOS-mor Merlina er opptatt av ikke å gjøre forskjell på de syv barna sine. – Jeg prøver å se alle som den de er og behandler dem som individer. Alle har sine styrker, og sin egenart, sier Merlina som har vært SOS-mor i mer enn 20 år.
2. Nora mistet to av barna sine i tyfonen som rammet landet for seks år siden. Det var ikke lett å få på plass en hverdag etter det som hadde skjedd. Etter hvert kom familien inn i SOS-barnebyers familieprogram. De har fått støtte til å kunne bygge opp igjen huset sitt. Eldstedatteren får alt hun trenger slik at hun kan gå på skolen, og foreldrene får veiledning og støtte i omsorgsrollen.
3. Lilbeth (18) er vokst opp i en SOS-familie. Nå drømmer hun å bli advokat eller lege. – Alle barn har drømmer men ikke alle har mulighet til å realisere drømmene sine. Du må gripe tak i de mulighetene du får. Jeg er glad for at jeg har fått støtte og oppmuntring til å følge drømmene mine.
4. Tacloban er ett av de fattigste områdene på Filippinene. For mange av familiene er hverdagen så tøff at foreldre tvinges til å ha hovedfokus på overlevelse. I våre forebyggende familieprogram jobber vi med tiltak slik at familiene får løfte seg selv ut av fattigdom og bli i stand til å gi barna sine god omsorg.
5. Det beste for barna er å få en så vanlig oppvekst som mulig, med familie, lek, fritidsaktiviteter, skole, venner og latter - det som hører til barndommen.
6. Basketball er populært på Filippinene. Robert er glad i basketball, og får mulighet til å drive med hobbyen sin i barnebyen.
7. Michael (i midten) husker fortsatt den dagen det skjedde. Da alt endret seg, og familien som plutselig forsvant i vannmassene. Nå bor han med åtte søsken i SOS-familien, og er blitt en trygg, omsorgsfull og sterk gutt. – Livet her i barnebyen, søsknene mine og SOS-moren min. Det er det som gir meg styrke. Det er godt å føle kjærligheten fra en familie, og at jeg hører til.

STORT OG SMÅTT

FOTO: HEIDI MELBY

Vinteren er godt i gang mange steder i landet og det betyr ski og moro for mange barn. Derfor bør du ta i bruk Distansekort-appen fra Skiforeningen hvor skiaktiviteten kan registreres. For hvert distansemerke barn under 14 år får, støtter OBOS SOS-barnebyers arbeid for at barn skal vokse opp i et trygt hjem med mulighet til lek og læring. Dermed oppnås flere effekter; barn får tidlig erfaring med gode turopplevelser, positivt nærmiljø styrkes og ikke minst skapes en ekstra motivasjon til fysisk aktivitet. Last ned distansekortapp fra App Store eller Google Play og registrer barnas aktivitet. Alt kan registreres: langrenn, alpint og snowboard. For mer informasjon les her: www.barnsetterpor.no

FOTO: SHELTON MOULTRIES

Hver høst har Mars Nordics kampanjen Chew for Change til inntekt for SOS-barnebyer. Denne viktige butikk-kampanjen finansierer et tannhelseprogram for barn og voksne i sårbare områder i Botswana, i tillegg til å styrke utsatte familier med blant annet helseoppfølging og utdanning. Samarbeidet skaper også begeistring blant de ansatte.

– Kampanjen er noe mer enn et vanlig innsalg hvor vi skal fremme produktene våre. Den har et budskap. En tilleggsfaktor som faktisk skaper en forskjell. Det oppleves ganske unikt, sier Paal Skafnes selger i Mars Nordics.

Mange store, viktige samfunnsendringer begynner med barna. Det å sørge for omsorg, utdanning og helseoppfølging, gir barna den oppveksten de trenger for å kunne skape seg en god fremtid. Takk til MARS Nordics som gjennom kampanjen Chew for Change støtter familier og barn i utsatte områder i Botswana.

ENGASJERER OG MOBILISERER

FOTO: TURID WEISSER

Takk til SSP - The Food Travel Experts som engasjerte alle sine utsalgssteder på flyplasser og togstasjoner i Norge i hele desember. Kunder ble spurt om de ville legge til fem kroner på kjøpet sitt som en støtte til SOS-barnebyers arbeid. Over 150 000 kr ble samlet inn disse fire ukene. Takk til alle som bidro.

496 300
barn og voksne
får støtte gjennom
våre SOS-
familieprogram.

VINNER AV ORD-KONKURRANSEN

I forrige utgave av SOS-magasinet spurte vi: **Finner du ti ting som handler om vinter og jul?** Vi har trukket en vinner og SOS-hund er på vei til Christina Mæland Krogsæther. Gratulerer!

Tusen takk til alle som deltok.

FOTO: MERETE REINE

Bursdagsfester over hele landet

SOS-barnebyer fylte 70-år i fjor og i den anledning inviterte vi, i samarbeid med våre frivillige, til bursdagsfester flere steder i landet. Formålet var å takke våre trofaste støttespillere og faddere for viktig engasjement, feire resultater og gi dypere innsikt i SOS-barnebyers arbeid. Siden vår første barneby åpnet i Østerrike i 1949, har over fire millioner barn fått direkte støtte gjennom våre program verden over. Det

hadde ikke vært mulig uten våre fantastiske givere som via fadderbidrag, gaver og donasjoner sørger for at vi hver dag når ut til de barna i verden som trenger det aller mest. Ti bursdagsfester ble avholdt fra Tønsberg i sør til Mo i Rana i nord. Våre frivillige stilte med kaker og sørget for underholdning. Hoteller og lokale serveringssteder stilte med lokaler og servering enten gratis eller sterkt rabattert.

Det ble rett og slett et stort spleiselag! Over 500 gjester deltok og de fikk være med på en reise gjennom SOS-barnebyers rikholdige historie. «En magisk aften som satte spor både i meg og familien!» sa en av deltakerne i etterkant. Vi på vår side sier takk til DERE, våre kjære engasjerte støttespillere - deres støtte setter spor i barns liv så de kan bli ressursterke voksne.

FOTO: OLGA MARIE BRATHAUG

Unikt samarbeid i Lillehammer

16. januar signerte SOS-barnebyer representert ved styremedlem Ragnhild Dybdahl (t.v) og ordfører Ingunn Trøsholmen (t.h) en unik samarbeidsavtale. SOS-barnebyer har kompetanse og erfaring fra land over hele verden. Lillehammer har kjennskap til hvilke utfordringer som finnes nasjonalt. Målet er å sammen skape innovative løsninger for at utsatte barn skal få en tryggere hverdag.

BLI GRASROTGIVER

og støtt vårt arbeid hver gang du spiller hos norsk tipping!

SLIK GJØR DU:

SOS-barnebyer har frivilligforeninger i hele Norge. Ved å gi din grasrotandel til en av våre foreninger gir du en ekstra støtte til vårt arbeid for barn hver gang du tipper. Send SMS med kodeord GRASROTANDELEN <organisasjonsnummer> til 6000.

FINN ORGANISASJONSNUMMERET TIL DIN FYLKESFORENING:

Akershus: 993802905 • Aust-Agder/Agder: 993803200 • Buskerud: 993939064 • Finnmark: 911920514
Hedmark/Innlandet: 994784609 • Hordaland: 993795305 • Møre og Romsdal: 993881201
Nordland: 993802689 • Nord-Trøndelag: 993803022 • Oslo: 993827460 • Rogaland: 993840475
Sogn og Fjordane: 993803537 • Svalbard: 993803065 • Sør-Trøndelag: 993811726
Telemark: 993802697 • Troms: 895606472 • Vestfold: 995080834 • Østfold: 993801534

24 timer i Bolivia

Marco* (12) bor i Bolivia, sammen med sine søsken. Moren hans døde for noen år siden, men de eldste søsknene tar vare på familien. De er med i SOS-barnebyers familieprogram, for familier som er i en vanskelig situasjon. Bli med på en dag i hans liv.

Tekst og foto Alejandra Kaiser

07.00

Marco står opp og gjør seg klar til en ny skoledag. Han synes det er litt kjedelig å stå opp så tidlig.

– Favorittfaget mitt er matte fordi jeg er ganske god i det.

14.00

Det er greit å bli ferdig med leksene rett etter skolen, synes Marco. – Favorittfaget mitt er matte fordi jeg er ganske god i det.

07.20

Marco liker å ta følge med broren Bruno. De er de yngste i familien og tilbringer mye tid sammen.

*Av hensyn til personvernet er navnene på barna endret.

15.00

Alle i huset har forskjellige oppgaver som de har ansvar for. I dag vasker Marco gulv og niesen Kathy hjelper til. – Jeg er stolt av Marco, han klarer seg bra på skolen og han hjelper mye til i huset, sier storesøster Roxana.

16.00

Når lekser og husarbeidet er gjort, er det tid til å leke eller spille kort. Her er Marco og Bruno sammen med Kathy og nabogutten Paul. – Jeg elsker UNO, det er så gøy!

17.00

Marco skreller poteter og hjelper til med middagsforberedelser. I dag er det en typisk boliviansk rett på menyen: piquemacho, laget av poteter, tomater, løk og egg.

18.00

Marco må vaske skoleuniformen sin selv, og det må gjøres hver dag. Vanligvis venter han med det så lenge som mulig fordi det er ikke favorittoppgaven hans. Men uniformen må jo rekke å tørke til neste dag.

18.30

Familien spiser middag sammen, enten inne i huset eller foran huset, som i dag. Det er fint bare å le og ha det hyggelig sammen før kvelden avsluttes.

FAKTA OM BOLIVIA

ANTALL INNBYGGERE:
11 MILLIONER

SPRÅK:
SPANSK, QUECHUA, AYMARA
OG MANGE FLERE

HOVEDSTAD:
SUCRE

VÅRE PROGRAMMER:

Vi støtter familier, barn og unge. Utsatte familier får støtte gjennom familieprogram i lokalmiljøet. Barn uten omsorg får et nytt hjem i SOS-familier.

VINN SOS-HUNDEN!

I ordleken har vi plassert ti ord om fadderskap og giverglede. Du finner dem vannrett, loddrett og på tvers..

S	Q	Y	H	A	M	K	F	U	K
O	K	M	J	W	G	Y	R	F	J
A	E	O	E	B	T	G	E	A	Æ
U	O	Å	L	F	K	L	M	M	R
A	W	X	P	E	S	O	T	I	L
S	B	R	E	V	G	B	I	L	I
T	K	A	L	Q	L	A	D	I	G
Å	L	Æ	R	E	E	L	N	E	H
U	O	P	M	N	D	T	D	G	E
S	M	I	L	Z	E	C	B	V	T

Skriv ned ordene og send dem til konkurranse@sos-barnebyer.no, eller SOS-barnebyer ved Maarika Wellnitz, Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo.

Frist: 15. mars 2020

Tusen takk

Hjertelig takk for testamentariske gaver SOS-barnebyer har mottatt i 2019 fra:

Aina ♥ Bjørn ♥ Arne ♥ Tordis ♥ Ruth ♥ Bjørghild
Oddvar ♥ Asbjørn Egil ♥ Kari Lise ♥ Snorre Magnus
Hans Petter ♥ Jack ♥ Turid ♥ Hans Olaf ♥ Elin
Eva Carola ♥ Nanny ♥ Åslaug ♥ Mary ♥ Anna Birgitte
Terje ♥ Sverre ♥ Mary ♥ Julius ♥ Bjørg ♥ Solveig ♥ Ingrid
Olav ♥ Magnhild Klara ♥ Eva ♥ Anette ♥ Per Ove
Hildur ♥ Gerd ♥ Ole ♥ Marie ♥ Bjørg Solveig
Johanne ♥ Gudrun ♥ Kari ♥ Bjørg ♥ Inga ♥ Martha

På vegne av barna takker vi hjerteligst for den tillit som er vist til organisasjonen, og for arven som er til uvurderlig hjelp for SOS-barnebyers arbeid. SOS-barnebyer kan love at vi forvalter arven med den største respekt slik at den vil komme flest mulig barn til gode.

sos-barnebyer.no/testament

SOS
BARNEBYER